

Kungl. Vetenskapsakademien har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället.
The Royal Swedish Academy of Sciences has as its aim to promote the sciences and strengthen their influence in society.

Stockholm 25 november 2020

Dnr: KVA/2020/245/76

Göran K. Hansson/hs
Ständig sekreterare
Telefon: 08 - 673 95 00
E-post: helene.sundstrom@kva.se

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Synpunkter från Kungl. Vetenskapsakademien beträffande betänkandet En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28, dnr U2020/02667/S)

Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på betänkandet om en mer likvärdig skola.

Vetenskapsakademien avstår från att kommentera varje enskilt förslag i utredningen men ställer sig positiv till de övergripande ambitioner som förs fram för fortsatt reformering av regelverket för skolan, med likvärdighet, kvalitet, transparens och utrymme för professionell yrkesutövning som riktmärken. Vetenskapsakademien vill särskilt framhålla styrkan i att utredningen har ett gediget faktaunderlag, är välskriven och att den förtjänstfullt vilar på Skolkommissionens tidigare betänkanden.

Utredningen lyfter en rad problem avseende likvärdigheten i svensk grundskola och konstaterar att likvärdighet eller förbättrade skolresultat inte har uppnåtts under det senaste kvartsseket trots att detta under lång tid varit centrala mål för svenskt utbildningsväsende. Mot den bakgrunden presenteras målet för utredningen vara "ökad likvärdighet och kvalitet, vilket innebär en förskjutning mot ett ökat centralt ansvarstagande men också mot en verksamhet som i högre grad vilar på skolprofessionernas kunskaper". Vetenskapsakademien stödjer utredningens förslag att låta staten ta en större roll för att utjämna olikheter i förutsättningar över landet och mellan olika typer av skolor.

I utredningen konstateras att informationen om skolors och skolhuvudmäns insatser och resultat i arbetet för en likvärdig skola idag är bristfällig. God information är avgörande för effektiva insatser för en mer likvärdig skola och också för vårdnadshavare vid valet av skola. En ökad transparens är också central för rättssäkerhet samt för att möjliggöra den systematiska och kontinuerliga uppföljning av skolans likvärdighet och kompensatoriska förmåga som lyfts fram i utredningen. Till detta kan läggas att öppen tillgång till information om skolors verksamhet och resultat krävs för viktig oberoende forskning om skolan. En ökad transparens kan därmed också ge ökade möjligheter för en fortsatt skolutveckling på vetenskaplig grund vad gäller såväl skolans undervisningsinnehåll, professionens förutsättning att bedriva en god undervisning samt för styrningen av skolan.

På några punkter konstateras i utredningen att det finns behov av vidare utredning. Det gäller exempelvis frågan om ett större statligt sektorsbidrag och ett ökat statligt ansvar för finansiering av olika skolformer. Vetenskapsakademien vill starkt framhålla det konstaterande som görs i utredningen att "Skolprofessionernas autonomi, skicklighet och förutsättningar för att bedriva undervisning är viktiga nycklar". En skola av god kvalitet förutsätter lärare med god kompetens

och med möjlighet att utforma en undervisning baserad på denna kompetens. Det har betonats i den tidigare utredningen rörande ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling (SOU 2018:17) och bör stå i centrum också för fortsatta utredningar och reformer. I yttrandet över ovan nämnda utredning betonade Vetenskapsakademien vikten av lärares kompetens i ämneskunskaper samt att det måste finnas utrymme för lärares och elevers kontinuerliga utveckling av sådana ämneskunskaper på vetenskaplig grund.

I detta sammanhang vill Vetenskapsakademien lyfta det arbete som NTA, Naturvetenskap och Teknik för Alla, utför för att bidra till utökade ämneskunskaper och inspiration för lärare och elever. NTA utformar vetenskapligt baserade teman för att främja lärares kompetensutveckling och elevernas lärande. Modellen för skolutveckling är främst inriktad på naturvetenskap, teknik och matematik, men utvärderingar visar på spridningseffekter även till andra ämnen. NTA-konceptet innehåller metoder för lokalt utvecklingsarbete och modellen för skolutveckling och lärande bygger på ett vetenskapligt och kollegialt arbetssätt. NTA skapar också samarbeten mellan enskilda och kommunala skolhuvudmän över hela landet och verkar därmed också för ökad likvärdighet.

Beslut i detta ärende har fattats av ständiga sekreteraren efter förberedande arbete av Per-Olof Wickman, ledamot av Vetenskapsakademien och professor emeritus i didaktik vid Stockholms universitet, och Kerstin Sahlin, ledamot av Vetenskapsakademien och professor i företagsekonomi vid Uppsala universitet, båda ledamöter av Kungl. Vetenskapsakademiens kommitté för utbildning.

Göran K. Hansson
Ständig sekreterare